

Johtokunta
Erkki Liikanen

1 (3)

Talous- ja rahaliiton kehittämisestä

Lausunto eduskunnan talousvaliokunnalle

14.2.2018 Helsinki

Pankkiunionin loppuunsaattaminen on vakauden kannalta keskeinen asia ja siksi keskuspankkien näkökulmasta prioriteetti.

Pankkiunionin alueella on saavutettu merkittävää edistystä sitten vuoden 2012, kun on luotu yhteinen pankkivalvonta ja yhteinen kriisinratkaisumekanismi. Samalla euroalueen rahoitusvakaus on parantunut. Työtä euroalueen rahoitusjärjestelmän vahvistamiseksi ja vakauden lisäämiseksi pitää kuitenkin jatkaa.

Olennaista on vakiinnuttaa luottamus euroalueen pankkien maksuvalmiuteen ja vakavaraisuuteen siten, että koko euroalueen tai sen jäsenmaiden pankkijärjestelmien vakautta uhkaavien häiriöiden todennäköisyys vähenee tai poistuu.

Tässä suhteessa on menty eteenpäin. Jatkotyössä listan kärjessä on syytä pitää pankkijärjestelmän vakautta tukevien talletussuoja- ja kriisinratkaisujärjestelmien vahvistamista.

Talletussuojajärjestelmän tavoitteena on vakauttaa asiakkaiden luottamus pankkitalletusten jatkuvaan likvidiyyteen. Näin epäluottamuksesta johtuvat talletuspaot pankista tai maasta toiseen voidaan välttää. Lisäksi voidaan estää myös se, että jonkin yksittäisen pankin mahdolliset ongelmat leviävät tartuntavaikutuksen kautta koko pankkijärjestelmään kohdistuvaksi epäluottamukseksi.

Talletussuojalla saavutettava luottamusta lisäävä vaikutus vaatii talletusvakuutus-rahastoilta riittäviä voimavaroja ja turvattua maksuvalmiutta. Mitä vahvempi ja uskottavampi talletussuojajärjestelmä on, sitä tehokkaammin se rauhoittaa tallettajia ja sitä epätodennäköisempää on, että sitä tarvitsisi käyttää.

Kriisinratkaisujärjestelmä on jo toiminnassa. Sen ansiosta voidaan heikosti menestyvien tai liian suurien riskien ottaneiden pankkien toimintaan puuttua jo ennen kuin niiden omat pääomat ja kriisinratkaisumenettelyssä sijoittajavastuun periaatteen mukaisesti alaskirjaukset velat ovat loppuneet. Näin voidaan minimoida riski, että pankkiongelmien kustannukset tulisivat veronmaksajien maksettaviksi. Järjestelmään kohdistuvan luottamuksen vuoksi kriisinratkaisurahasto tarvitsee tuekseen myös viimekätisen varautumisjärjestelyn. Se suojaisi myös talletussuojarahastoa tappioilta.

Mahdollisen uuden eurooppalaisen talletussuojajärjestelmän kestävyyttä on arvioitu pian ilmestyvässä tutkimuksessa. Sen mukaan kun pankkien asemaa on nyt parannettu vahvistamalla niiden pääomia ja varmistamalla, että niillä on riittävästi sijoittajavastuun piiriin kuuluvia eriä taseessa, laajankin pankkikriisin sattuessa talletukset pystyttäisiin turvaamaan pankkisektorin rahoittamalla yhteisellä talletussuojarahastolla. Mielenkiintoista on, että kun maksut on koottu pankeilta niiden riskien mukaisella aiheuttajaperiaatteella, merkittäviä korvausvirtoja ei myöskään tapahtuisi maiden välillä.

Johtokunta

Erkki Liikanen

2 (3)

Yhteinen talletussuojajärjestelmä, joka olisi voimavaroiltaan vahvempi kuin kansalliset järjestelmät, lisäksi euroalueen pankkijärjestelmän vakautta merkittävästi verrattuna nykytilanteeseen, jossa kansalliset rahastot vastaavat talletussuojasta. Tavoitteena pitäisi olla, että likvideihin pankkitalletuksiin kohdistuva luottamus olisi kestävästi yhtä vahvaa koko euroalueella.

Yhteisestä talletussuojajärjestelmästä on lähtökohtaisesti eniten hyötyä sellaisille maille, jossa on hyvin keskittynyt pankkijärjestelmä, joka on suuri suhteessa talouden kokoon eli on vain vähän, mutta suuria pankkeja.

Yhteisen talletussuojajärjestelmän toteuttamista voidaan edistää siten, että finanssikriisin tai sen jälkeisen euroalueen velkakriisin ajalta periytyneiden järjestämättömien saamisten määrää pienennetään. On perusteltua, että nämä periytyvät ongelmat hoidetaan kansallisin varoin, komission määrittelemien suuntaviivojen mukaisesti. Tähän pitäisi antaa mahdollisuus siirtymäsäännöksiin. Siksi niitä ei tulisi nyt poistaa, vaan vasta riskien vähentämisen jälkeen.

On myös tärkeää toimia tulevaisuutta varten. Tällä hetkellä Yhteinen pankkivalvonta (SSM) on luomassa ohjeita sellaiselle uudelle järjestämättömien luottojen varauskäytännölle, jolla lisätään pankkien luottotappiovarauksia ja kriisinkestävyyttä. Lisäksi vuoden alusta astui voimaan uusi tilinpäätösstandardi IFRS 9, jonka mukaan ennakoitujen luottotappiovaraukset kirjataan jo luottoja myönnettäessä.

On myös tärkeää, että pankkien altistumia kotivaltionsa riskeille vähennetään ja pääomia näiden riskien kattamiseksi parannetaan. Suomen Pankin asiantuntijoiden kannattama ratkaisumalli lähtee siitä, että osana pankkiunionin loppuunsaattamista pankilta vaaditaan nykyistä enemmän pääomia, jos se haluaa omistaa paljon yksittäisen valtion velkoja.

Keskittymisriskiin perustuva lisäpääomavaatimus antaisi pankeille kannusteen hajauttaa valtionlainaomistuksiaan ja tukisi markkinaperusteista riskien jakautumista euroalueella. Vaatimuksen kielteiset markkinavaikutukset olisivat todennäköisesti muita sääntelyvaihtoehtoja vähäisemmät.

Pankkiunionissa sovellettava, keskittymisriskiin perustuva lisäpääomavaatimus kannustaisi vähentämään pankkien kotivaltioriskeissä vallitsevia eroja. Vaatimuksella huolehditaisiin siitä, että pankkien valtionlainaomistusten keskittymisriskit suhteessa omaan pääomiin vähentyvät sopivan aikataulun mukaisesti.

On tärkeää vahvistaa pankkien tappionsietokykyä sen varmistamiseksi, että kriisiratkaisutilanteessa sijoittajavastuu toteutuu EU:n lainsäädännön määrittelemällä tavalla. Lopputavoite on, että kriisiratkaisutilanteessa sijoittajavastuu toteutuu ja että veronmaksajien varoja valtiontuen muodossa ei tarvita kriisipankkien ongelmien hoitamiseen.

Pankkien tappionsietokykyä turvaavat vähimmäisvaatimukset pankin omille varoille ja alentamiskelpoisille veloille tulee siksi viimeistellä (ns. MREL-vaatimukset). Euroopan komission marraskuussa 2016 tekemistä ehdotuksista pankkien kriisiratkaisua koskevan lainsäädännön muuttamiseksi on tärkeää päästä sopimukseen.

Johtokunta

Erkki Liikanen

3 (3)

Pankkien riskitasojen lähentämisen kannalta on avainasemassa, että yhtenäiset sääntelyvaatimukset on määritelty kaikille pankeille ja että viranomaiset ovat huolehtineet niiden yhdenmukaisesta toimeenpanosta pankkiunionin alueella. Aikataulujen osalta tulee kuitenkin ottaa huomioon toimenpiteiden markkina- ja vakausvaikutukset.